

**SAŽETAK PRESUDE VELIKOG VIJEĆA
BOUYID PROTIV BELGIJE
OD 28. RUJNA 2015.
ZAHTJEV BR. 23380/09**

Pljuske policijskih službenika predstavljaju ponižavajuće postupanje

❖ **ČINJENICE**

Podnositelji zahtjeva dvojica su braće, S. B i M. B., koji su zajedno sa svojom obitelji živjeli blizu policijske postaje u gradu Saint-Josse-ten-Noode. U postupku pred Sudom, obojica su prigovarala kako ih je policijski službenik pljusnuo.

Podnositelji su istaknuli kako je dana 08. prosinca 2003. godine, policijski službenik u civilu zatražio od S. B.-a da mu pokaže osobnu iskaznicu. S. B. je u tom trenutku zajedno s prijateljem stajao ispred ulaznih vrata zgrade u kojoj je živio te je zvonio da ga puste unutra jer je zaboravio ključ. Odbio je pokazati osobnu iskaznicu te je zatražio od policijskog službenika da mu pokaže značku. Policijski službenik ga je potom zgrabio za jaknu te ga je odveo u policijsku postaju. Tamo ga je smjestio u sobu za ispitivanje. Budući da je S. B. prigovarao uhićenju, policajac ga je pljusnuo. Iz medicinskog nalaza od tog dana proizlazi kako se S. B. nalazio u šoku i kako je na lijevom obrazu i u području lijevog ušnog kanala imao znakove crvenila. S. B. je sljedećeg dana Odboru za nadzor policijskih djelatnika (u daljnjem tekstu: Odbor) podnio pritužbu te je ispitan u odnosu na navode o policijskom zlostavljanju.

Podnositelji su u svom zahtjevu također istaknuli kako je dana 23. veljače 2004. godine, policija ispitala M. B.-a u istoimenoj policijskoj postaji u vezi s navodima o jednoj svađi. Pri tom je policijski službenik pljusnuo M. B.-a. Medicinski nalaz ukazivao je kako je M. B. imao masnicu na lijevom obrazu. M. B. je istog dana podnio pritužbu. Dana 05. svibnja 2004. godine, ispitan je policijski službenik koji je pljusnuo M. B.-a. Policijski službenik je izjavio kako je M. B. prema njemu tijekom ispitivanja bio osobito drzak te ga je stoga zgrabio za ruku ne bi li ga tako natjerao da izađe iz sobe te tvrdio kako ga pritom nije pljusnuo.

Protiv policijskih službenika koji su navodno pljusnuli podnositelje pokrenut je kazneni postupak u kojem ih se teretilo za primjenu sile prilikom obnašanja službene dužnosti i to s namjerom nanošenja ozljeda. Također ih se teretilo za prekoračenje ovlasti zbog koje je došlo do povrede ustavom zajamčenih prava i sloboda. Policijska postaja podnijela je nadležnom prvostupanjskom sudu izvješće iz kojeg je proizlazilo kako su članovi podnositeljeve obitelji od prije bili poznati policiji, prema policijskim službenicima su se ponašali agresivno, provocirali su ih te s policijom nisu bili voljni surađivati. Nadležno tužiteljstvo odustalo je od optužnice te je postupak obustavljen. Revizijski sud je dana 29. listopada 2008. godine odbio reviziju podnositelja.

Pozivajući se na članak 3., čl. 6. st. 1. i čl. 13. Konvencije, podnositelji su prigovarali kako su ih obojicu pljusnuli policijski službenici te kako su stoga pretrpjeli ponižavajuće postupanje. Također su prigovarali kako je istraga provedena u odnosu na njihove pritužbe bila neučinkovita, pristrana te kako je predugo trajala i nije bila cjelovita.

Dana 21. studenog 2013. godine, Sud je donio presudu kojom je utvrdio kako nije došlo do povrede čl. 3. Konvencije. Dana 24. siječnja 2014. godine, podnositelji su podnijeli zahtjev za upućivanje predmeta Velikom vijeću.

❖ OCJENA SUDA

Materijalni aspekt čl. 3. Konvencije

Sud je istaknuo kako su podnositelji koji navode da su žrtve čl. 3. Konvencije dostavili medicinske nalaze o zadobivenim tjelesnim ozljedama koje su mogle biti posljedica pljuski. Ispitujući njihovu dokaznu snagu Sud je ustanovio kako belgijska Vlada nije dokazala da su podnositelji predmetne ozljede zadobili na neki drugi način ili da su ozljede postojale prije nego što su podnositelji privedeni u policijsku postaju. Sud je stoga utvrdio da su policijski službenici pljusnuli podnositelje te kako su ozljede podnositelja posljedica tih pljuski. Sud je ponovio da kada je pojedinac lišen slobode ili je općenito govoreći suočen s policijskim službenicima, svako pribjegavanje fizičkoj sili koje nije nužno ugrožava ljudsko dostojanstvo te načelno predstavlja povredu prava zajamčenih čl. 3. Konvencije. Svako miješanje u ljudsko dostojanstvo narušava samu bit Konvencije. Zbog toga, svako postupanje policije koje ugrožava ljudsko dostojanstvo podnositelja predstavlja povredu čl. 3. Konvencije. Ovo se posebice odnosi na situacije u kojima je policija upotrijebila fizičku silu, a da to nije bilo nužno. Nadalje, Sud je isto tako utvrdio kako belgijska Vlada nije dokazala navode da su pljuske predstavljale nužnu uporabu sile. Slijedom navedenog, Sud je utvrdio kako je ugroženo ljudsko dostojanstvo podnositelja te kako je stoga došlo do povrede čl. 3. Konvencije.

Sud je nadalje istaknuo da kada policijski službenici pljusnu pojedince koji se u potpunosti nalaze pod njihovom kontrolom dolazi do ozbiljnog napada na osobno dostojanstvo. Pljuska značajno utječe na osobu pogotovo ako je usmjerena na lice zato što lice izražava osobnost, manifestira socijalni identitet te predstavlja centar osjetila uz pomoć kojih se komunicira s drugima. Sudu je za postojanje ponižavajućeg postupanja iz čl. 3. Konvencije, dovoljno da žrtva smatra da je ponižena. Sudu je nedvojbeno da čak i pljuska čiji cilj nije bio zlostavljanje i koja nije uzrokovala dugotrajne posljedice može za pojedinca biti ponižavajuća. Ovo posebice kada je policijski službenik pljusnuo pojedinca koji se nalazio pod njegovom kontrolom budući da se u takvom slučaju pojedinac u odnosu na policijskog službenika nalazi u podređenom položaju. Činjenica da su žrtve znale da je takvo postupanje nezakonito također može u njima izazvati osjećaj nepravde i nemoći. Štoviše, takvi pojedinci se nalaze u situaciji u kojoj očekuju od policije da ih štiti. Pljuskanjem podnositelja, policijski službenici su se narugali svojoj službi. Sud je primijetio kako je za ovaj predmet irelevantna činjenica da su policijski službenici u afektu pljusnuli podnositelje. Veliko vijeće je stoga zauzelo drugačiji stav od vijeća. Konvencija predviđa apsolutnu zabranu mučenja i nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, bez obzira na ponašanje žrtve. U demokratskom društvu, nadležne vlasti ne smiju pribjegavati zlostavljanju. Konačno, Sud je ustanovio kako je u predmetnom razdoblju, S. B. imao 17 godina te kako zlostavljanje ostavlja ozbiljnije psihološke posljedice na maloljetnika nego na punoljetnu osobu. Stoga je od ključnog značaja da policijski službenici koji dolaze u kontakt s maloljetnicima uzmu u obzir njihovu ranjivost. Zaključno, Sud je ustanovio kako su pljuske ugrozile dostojanstvo podnositelja. Stoga je utvrdio kako je došlo do povrede čl. 3. Konvencije.

Postupovni aspekt čl. 3. Konvencije

Sud je ustanovio da je nakon podnositeljevih pritužbi, protiv policijskih službenika podignuta optužnica kojom ih se teretilo za uporabu nasilja prilikom obnašanja službene dužnosti i to s namjerom nanošenja ozljeda te za postupanje izvan granica svojih ovlasti kojim je uzrokovana povreda ustavnim zajamčenih prava i sloboda. Istraga je provedena sukladno mjerodavnom pravu te od strane nadležnog istražnog suca. Usprkos tome, istražni sudac nije naložio provođenje dodatnih istražnih radnji te je samo rekao da se tijekom istrage uzmu u obzir podnositeljeve pritužbe, da se podnositelje ispita, da se pripremi izvješće o njihovoj obitelji, da se provjeri jesu li prethodno kažnjavani te da se ispita koje mjere su poduzete u vezi s navedenim incidentom. Istražni sudac je propustio odrediti suočavanje između podnositelja i policijskih službenika, propustio je naložiti ispitivanje doktora koji su sastavili medicinska izvješća ili ispitivanje bilo kojih drugih svjedoka. Istraga je bila ograničena na razgovore s policijskim službenicima te na sastavljanje izvješća o dokazima koje su prikupili i o podacima o podnositeljevoj obitelji. Nadalje, odluka kojom je obustavljen kazneni postupak nije bila obrazložena. Navedeno je ukazivalo da usprkos medicinskim izvješćima koji su ukazivali na ozljede, istražno tijelo nije poklonilo potrebnu pažnju navodima ili prirodi predmetnog incidenta. Konačno, Sud je ustanovio kako je istraga trajala pretjerano dugo. Sud je već prethodno naglašavao kako je u slučajevima zlostavljanja, promptna reakcija istražnih tijela ključna za održavanje povjerenja u nadležne vlasti te za sprječavanje njihovog nezakonitog ponašanja.

Slijedom navedenog, Sud je utvrdio kako istraga nije provedena sukladno zahtjevima iz čl.3. Konvencije te kako je stoga došlo i do procesne povrede čl. 3. Konvencije.

❖ PRAVIČNA NAKNADA

5.000,00 EUR – svakom podnositelju pojedinačno na ime naknade nematerijalne štete
10.000,00 EUR – podnositeljima zajednički na ime troškova postupka

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.